

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

3. Qua forma, quo ritu, quibusque conditionibus censurae absolutio
concedenda est.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

lam absoluerit, excepto eo casu referendi testimonium, nisi specialiter ea potestas commissa fuerit. Secus vero est de iudicibus delegatis ad cognoscendas causas extra curiam, qui ex vi accepto hac potestate gaudent. Iudex autem ad quem constitutus pro absolutione ad cautelam adit, cessante oppositione aduersarii, vel censurae auctoris de manifesta iniuria, vel offensa concedere absolutionem debet, nisi iustissima aliqua causa moueat. Argum. *cap. cum contingat de Officio delegat. Cap. praeterea. Cap. in nostris de testib. Et attestatiouit. Et tradit Innocent. in dicto cap. solui. num. 7.* Et ibi Ioan. Andreas, Francus, Gemilian. & Anchar. quos refert, & sequitur Sayrus *dicto cap. 16. num. 17.* Nec obest quod Pontifex consultus in dicto cap. solui de sententia excommunicat. in 6. dixerit cessante contradictionis obstaculo absolutionem petenti non negetur. Nam (vt recte explicat Sayrus) intelligi debet, ne negetur ad instantiam aduersarii, non vero quod negari non possit ex alia rationabili, & iustissima causa, quae iudici visa fuerit.

7. Quartus modus, & satis frequens absoluedi a censura appellatur ad reincidentiam, eo quod veluit, cum iterum incidit, si opus sub censura praecipuum non exequitur. Quo modo absoluedi videntur saepe iudices in debitis pecuniariis: absoluedi namque ex consensu creditoris debitorem ab excommunicatione incurfa ob non solutum debitum, imposito praecipuo, vt intra tot dies fiat solutio, sin minus eadem censura ligetur.

8. In iure sunt huius absolutionis aliqua exempla, videlicet in cap. *Quod de his de sententia excommunicat. & cap. eos qui solui. tit. in 6.* vbi absolutus a censura reseruat ad eo, qui absoluerit de iure, non poterat ob impedimentum legitimum iudicem aduendi, nisi postmodum eum commode possit, coram legitimo iudice non comparcat illius mandatum paratus exequi, in eadem excommunicationem incidit. Et idem est si absolutus a Sede Apostolica, aut eius legato Nuntio cum mandato comparandi coram ordinario, vel alio a quo fit penitentiam acceptus, vel cum obligatione parti satisfaciendi haec adimplet contempserit, cum commode possit, vt habetur in dicto cap. *eos qui, & tradunt omnes.* Quando autem censendum sit impedimentum cessare, vt censetur obligatus absolutus conditionem absolutionis exequi, in foro externo iudicis arbitrio resoluitur, iuxta Glossam in *Clem. 1. §. fin. De Penit.* quam sequitur Nauarr. *cap. 27. num. 13.* Henric. *lib. 13. cap. 29. n. 2.* At in foro conscientiae iudicio ipsius absoluti remittitur, vt tradit Glossa, & Nauarr. *supra.*

Sed an huius obligationi comparandi satisfacias medio procuratore? Affirmant Caietan. verbo *excommunicatio, casu 69.* Nauarr. *cap. 27. num. 49.* Henric. *lib. 13. de excommunicat. cap. 29. num. 3.* ex regula quod per alium facis, per te ipsam facere videris. Et cum res in foro externo tractatur id docent Gemilian. in *cap. eos qui, num. 6. de sententia excommunicat. in 6.* Stephanus Costa ibi *num. 16.* Sayr. *lib. 2. thesauri casuum, cap. 16. num. 13.* Sed rectius contrarium censet Vgolin. *de censur. tab. 1. cap. 14. §. 1. num. 4.* Tum quia Bonitacii constitutio in dicto cap. *eos qui,* est omnino similis constitutioni editae a Clemente III. in cap. *quod de his de sententia excommunicat. in 6.* Ceterum ab his in forma sacramenti exigi consuevit, vt resumptis viribus, opportunitate concessa Romanam Ecclesiam in propria persona debeant visitare. Ergo personalis praesentatio requiritur, & non sufficit per procuratorem. Tum quia si praedictae obligationi comparandi medio procuratore fieri posset satis, vt quid impeditis hac obligatio inducitur, vt cessante impedimento comparant, cum durante impedimento possent merito procuratore comparere? Denique hac obligatione personaliter comparandi, vt potest onerosa redduntur excommunicationi cautiore, ne iterum in excommunicationem incidant. Neque obstat illa regula iuris, *quod per alium facimus, &c.* cum expressae cautum est, ne per alium, sed per propriam personam fiat.

9. Secundus modus absoluedi ad reincidentiam est, si absoluedis pro aliquo tempore absolutus, & pro reliquo sub conditione alicuius operis exequendi. V. g. absolutus es a iudice ad tres dies ex consensu creditoris, & in perpetuum si intra illos dies debitum soluas.

10. Controversia igitur est: an ex hoc modo absoluedi praestito a Praelatis Pontifice inferioribus, reincident in eadem censuram, tamen nullam de nouo culpam committas? Affirmant vt reincidente Suar. *dict. 7. sect. 8.* Fileucius *tract. 1. cap. 10. quest. 4.* Gaspar Hurtado *disp. 10. de excommunicat. diffinit. 3.* Quia neque ex natura rei, neque ex iure positio hic modus absoluedi praelatis inferioribus est interdicitus. Si enim possunt poenam exilij, aliamve temporalem aliquibus diebus suspendere, cur non poterunt hanc spirituale poenam? Quod si dicatur haec poena non contrahitur absque culpa: non inde inferunt poenam culpam esse necessariam, cum non sit noua poena, sed eadem, quae aliquibus diebus fuit suspensa, quaeque ante ob priorem culpam, pro qua a principio contracta fuit. Sed rectius Nauarr. *cap. 27. num. 27.* Henric. *lib. 13. cap. 29. Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars V. l.*

Aula. 2. p. de censuris, cap. 7. disp. 3. dub. 14. Coninch. *disp. 14. dub. 16. num. 216.* Layman. *lib. 1. sum. tract. 5. par. 1. cap. 7. in fine,* asserunt te non ligari amplius ea censura, nisi nouam culpam committas. Moueatur; quia censura ex sua institutione, habet esse poenam medicalem Ecclesiae inobedientiae. Ergo nulla stante inobedientia actuali, non potest nouo infligi, & infligta auferenda est. Et explicio, te absoluto a censura ex consensu creditoris, censura omnino destruitur, cum nullibi sit, ergo vt iterum renascatur, nouam contumaciam, & inobedientiam exigit. Quod secus est in poena temporali exilij, vel alterius damni, quae in punitionem peccati praeteriti imponitur, & latitudinem habet: haec enim cum ad tempus suspenditur, non tollitur, sed ex parte remittitur. At censura sublati pro aliquo tempore omnino aboletur. Ergo ne postmodum renascatur nouam contumaciam, & inobedientiam requirit; alia censura in poenam punitionem peccati praeteriti imponeretur ei, qui a contumacia, & inobedientia recessit.

11. Notanter dixi hoc modo absoluedi vt non posse alium a Pontifice. Nam Pontifex vt eo poterit, si veluit, cum censurarum institutio ab eo pendeat; non est autem credendum eo vt, nisi manifestis verbis explicuerit. Quomodo modus absoluedi a censura, & in illam denouo incidendi alique vlla noua causa obstat illius decretis statuentibus censuram esse poenam medicalem delinquentis contumacis, auferendamque contumacia cessante, vt notauit Coninch. *d. disp. 14. dub. 16. num. 217.*

12. Tertius modus absoluedi ad reincidentiam est, si absoluedis in ordine ad alicuius tantum effectum nempe ad beneficij, seu alicuius privilegij collationem ad testimonium ferendum, &c. Sed ex vi huius absolutionis non absoluedis a censura, sed absoluedis ab aliquo illius effectu. Quo modo absolutionis nullus alius a Pontifice vt potest, vno casu excepto: quia nemini concessum est stante censura, illius effectum impedire, habere enim censura suos effectus ex Pontificia institutione; quam nullus alius a Pontifice mutare potest. Dixi vno casu excepto quia is ab ipsomet Pontifice conceditur ob illius necessitatem; Et tamen cuiuscunque iudici tam ordinario, quam delegato, tamen si potestatem non habeat absoluedi a censuris datum est, vt possit excommunicatum absolueri non absoluedi, sed ad effectum dicendi testimonium, quando alia via veritas cognosci non potest. Et *cap. veniens. 2. de testib. iuncto cap. praeterea. De officio delegati.* Sicuti notauit Paul. Laym. *lib. 1. sum. tract. 5. par. 1. cap. 7. in fine.* Sayr. *lib. 1. thesauri casuum, cap. 16. num. 14.*

13. Rursum omnes dicti modi absoluedi a censuris praestari possunt in foro interiori, & in foro exteriori, & iudiciali. Si pro foro tamen interiori praestentur, non potest sic absoluedis se publice immiscere actibus per censuram prohibitis. Quod si contra faciat, poterit a iudice, vt censurae transgressor puniri, esto ipsi constet de absolutione; minus tamen, quam si verum esset transgressor. Quinimo si velit, poterit praedictam absolutionem in foro externo admittere, & a punitione supercedere, nisi a parte vrgeatur, vt ex Nauarr. tradit Stephan. Dauila 2. p. de censur. c. p. 7. disp. 3. dub. 12. Sayrus *lib. 2. thesauri casuum, cap. 16. num. 31.* Paul. Layman. *lib. 1. sum. tract. 5. par. 1. cap. 7. circa finem.* Si autem pro foro externo absolutio concedatur, poterit sic absoluedis se gerere, ac si nunquam in censuram incidisset, quia est integra, & perfecta censura dissolutio.

§. III.

Qua forma, quo ritu, quibusque conditionibus censurae absolutio concedenda est.

- 1 Nulla est in iure forma praescripta.
- 2 Vnica absolutione ab omnibus censuris liberari potes.
- 3 Verbis vel scriptura censura absolutio praestanda est.
- 4 Qualis ritus seruandus sit in absolutione.
- 5 Quoad conditiones assinet ex parte absoluedis requiritur potestas.
- 6 Qualiter iudici concessum sit absolutionem praestare parte non satisfacta, lae examinatur.
- 7 Item ex parte absoluedis requiritur libertas a coactione, & metu.
- 8 Item requiritur, ne in causa principali decipatur.
- 9 Ex parte absoluedi requiritur regulariter petisio, et si necessaria non sit.
- 10 Non est opus, vt sit absoluedis praesens, et si expediat.

1. Nulla est in iure forma praescripta, sed ea tantum sufficit, quae voluntatem absoluedis declarat. Vt si dices. Ego te absoluo a vinculo excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, neque necessarium est exprimi causam, ob quam est incurfa, tamen id sit expediens. Quinimo ea verba tantum, *te absoluo*, praemissa petitione absolutionis a censura sufficienter exprimunt voluntatem ab ea absoluedi, vt bene notauit Vgolin. *de censur. tab. 1. cap. 23.* Sayrus *lib. 2. thesauri casuum, cap. 16. num. 3.*

2. Et quartus ligatus pluribus censuris etiam eiusdem rationis ab vna absolui possit alia non absoluta; quia vna ab alia non pendet, sicuti mortalia peccata; atamen ab omnibus illis vnica absolutione liberari poterit, si absolvens potestatem, & voluntatem habeat absolvendi, vti ex communi tradit Sayrus, lib. 2. thesauri casuum. cap. 21. a. num. 16. eam autem voluntatem ab omnibus absolvendi non censetur iudex, seu confessorius habere, cui vnica tanquam censuram penitens manifestavit alias dolose caens ex textu in cap. cum pro causa, & cap. officij de sententia excommunicat. Et tradit Glossa in d. cap. cum pro causa. Et ibi Panoritan. num. 6. Couarru. cap. alma. 2. p. §. num. 13. Henric. lib. 13. cap. 30. num. 2. Sayrus alios referens d. cap. 21. num. 2. Vgolin. de censuris. tab. 1. cap. 9. §. 1. num. 20. & §. 4. num. 4. quia equum non est, vt ex dolo, & fraude commodum obtineat censuratus.

3. Verbis autem, vel scriptura censuræ absolutionem præstandam esse non solum in foro exteriori, & iudiciali, sed in foro conscientie probat. vltus, & colligitur ex cap. cum desideres de sententia excommunicat. & Clement. vnica eodem tit. vbi non censetur absolui ab excommunicatione is, quocum summus Pontifex scienter excommunicat. Addit tamen Gaspar Hurtado disput. 14. de excommunicat. difficult. 4. non esse mortale aliis signis absolutionem conferre. Quod non credo maxime in absolutione iudiciali, tum quia adacturatur consuetudini receptæ in re graui. Tum quia est satis dubium, an ea absolutio subsistat.

4. Ritus seruandus in absolutione iudiciali à censura excommunicationis præscribitur in cap. à nobis 28. de sententia excommunicat. & habetur in Pontificali Romano. Huius omissione neque absolutionem inuolidam reddit, vt omnes facentur, neque illicitam grauius, nisi in solemnibus absolutione ad satisfactionem Ecclesiæ facta, vt notauit Gaspar Hurtado disput. 24. de excommunicat. difficult. 4. in absolutione autem penitentiali, est expedat regulariter prædictas caeremonias seruari, vt censuratus cautior in posterum sit, certum est absque grati culpa omitti posse, vti viri timorati faciunt. Si excommunicatio ob graue delictum incurta est, v. g. ob incendium grauemque clerici percussorem necessarium sub graui culpa exigendum est iuramentum ab absolvendo, quod in simile delictum non incidet iuxta textum in cap. ex tenore. Cap. de castro. Cap. cum desideres de sententia excommunicat. & tradunt ferè omnes Doctores. Proceditque tam in absolutione iudiciali, quam penitentiali. In absolutione verò excommunicationis, alteriue censuræ incurtae ob delicta leuiora, non est prædictum iuramentum ex obligatione exigendum, vti docent Henric. lib. 13. cap. 28. num. 4. Auila 2. p. de censur. cap. 7. disp. 3. dub. 2. Coninch. disp. 14. dub. 16. num. 204. Gaspar Hurtado disput. 14. de excommunicat. difficult. 4. Ab hac tamen obligatione iuramentum præstandi eximuntur impuberes, argum. cap. 1. de fin. de sententia excommunicat. vbi pueri ob percussorem clericum iubentur absolui, nulla mentione iuramenti facta, & tradit Siluest. absolutio. 3. numero 3. Henric. lib. 13. cap. 29. num. 3. Vgolin. de censur. tab. 1. cap. 19. §. 5. num. 4. Sayrus lib. 2. thesauri casuum. cap. 17. num. 3.

5. Quoad conditiones attinet aliquæ seruandæ sunt tam ex parte absoluentis, quam ex parte absolui, vt absolutio valide, & licite præstetur. Ex parte absoluentis requiritur potestas, quæ nemini alteri à clerico etiam in mortis articulo concessa est, vt optime tradit Paludan. in 4. d. 20. quest. 1. art. 2. Nauarr. cap. 26. num. 26. & cap. 1. num. 84. de penitent. dist. 6. Couarru. cap. alma. mater. 1. p. §. 1. num. 9. Vgolin. tab. 1. cap. 4. §. 5. num. 7. Sayrus lib. 2. thesauri. cap. 21. num. 3.

6. Sed an iudex cui committitur absolutio satisfacta parte censetur potestatem habere absolvendi, parte non satisfacta. Tradit de bulla cruciata. punct. 8. §. 5. resoluimus, si impotens sit satisfaciendo absolui posse præstita cautione pignoratitia, vti fideiusoria, aut si hanc non possit iuratoria, vti tradunt Nauarr. cap. 17. num. 48. Henric. de excommunicat. cap. 28. n. 1. Sayrus lib. 2. thesauri. cap. 17. num. 11. Valq. de excommunicat. dub. 20. Auila 2. p. cap. 7. disp. 3. dub. 8. & eid. Coninch. disp. 14. dub. 16. num. 206. Gaspar Hurtado disput. 14. de excommunicat. difficult. 5. n. 20. Quippe intentioni Ecclesiæ, & instructioni censuræ conformem esse, vt subacta inobedientia ipsa censura auferatur. Quare potestas absolvendi concessa satisfacta parte, subintelligitur in quantum fieri potest seruaturo iuris ordine.

Quod si potente censurato satisfactorem præstare realem, contentus iudex sit cautione iuratoria, non est dubium grauius peccatum, si absolutionem impendat, tum ob iniuriam parti factam; tum quia violat iuris ordinem præscriptis realem satisfactionem absolutioni præmitti, si fieri potest, Cap. 2. de sententia excommunicat. in 6. & cap. ex parte 13. de verbor. significat.

Difficultas grauis est, an valde absolui in prædicto casu Communior sententia docet iudicis delegati absolutionem inuolidam esse, quia non est censendus delegatus concedere potestatem absolvendi contra iuris præscriptum, & in tertij præiudicium; sic docuit Valq. de excommunicat. dub. 20. Suar. disput. 7. sect. 5. num. 4. & Sayrus cap. 20. num. 33. Coninch. disput. 14.

dub. 16. num. 211. Sanch. lib. 3. disp. 33. num. 2. Sed prædictam absolutionem valere satis probabile esse diximus dicto tract. de bulla, pun. 8. §. 5. & docet Sanch. supra, & in præfati Auila 2. p. cap. 7. disp. 3. dub. 9. Gaspar Hurtado disput. 14. difficult. 5. num. 22. Quia illa verba satisfacta parte non restringunt potestatem, sed monet delegatum de conditione, quam seruare censetur. Quippe illa conditio parti satisfaciendi non alia cauda apponitur in delegatione, quam à iure communi apposta est. Ad iure communi non apponitur vt conditio, cuius defectus irritat absolutionem. Ergo neque in delegatione censenda est apponitur. Neque inde fit peccare delegatum concedendo facultatem delegato valide absolvendi parte non satisfacta; nam sic Ecclesia non peccat concedens ordinario hanc potestatem, neque ipse ordinarius peccare poterit suam potestatem eo modo quo ipse habet alteri delegans. Satis enim iuri tertij cautum censetur dictæ absolutionis prohibitione.

7. Secundo ex parte absoluentis requiritur libertas à conditione, & metu ex expressa decisione textus in cap. cum de bis qui vi, metusue causa sunt. lib. 6. ibi, viribus euaciamus. Quod procedit à quoquoque, vis, aut metus inferatur, vt notauit Vgolin. tab. 1. cap. 2. §. 4. num. 2. & cap. 4. in princ. num. 1. Sayrus lib. 2. de excommunicat. cap. 1. num. 30. Secundo procedit licet censura iustè, siue iniuste valde tamen lata sit, quia textus non distinguit; & quia iniustitia censuræ iuris remediis, non autem iniustitiis emendari debet, vt aduertit Sayrus supra Argum. cap. sac. §. caueant, de sententia excommunicat. & cap. cum censuratur de officio delegati. Tertio procedit, tamen iudex sub conditione futura censuram imo omissit, & ante impletam conditionem cogetur reuocare mandatum, ea reuocatio nulla esse, si inuenienteque ligatur, ac si nulla reuocatio præcedisset, vt aduertit Suar. disput. 7. sect. 6. num. 13. Sayrus lib. 2. thesauri. cap. 21. num. 30. Quarto procedit etiam in absolutione à minori excommunicatione. Tum quia vtræ est censura. Tum quia ratio ob quam absolutio à maiori excommunicatione per vim extorta irritatur, scilicet ne auctoritas, & efficacia potestatis Ecclesiasticæ diminuat, procedit in hac absolutione. Atque ita ex Geminian. & Felino in cap. si quem num. 4. de reort. excommunicat. aduertit Sayr. dicto cap. 21. num. 30. & num. 31. optime notat absolutionem sic extorquentes noua excommunicatione ligari ex d. cap. unico, de hu. qua vi, lib. 6.

8. Tertio requiritur, ne absolvens in causa principali decipiat. Si enim absolvendus fingit se parti satisfactis, vel propositum satisfaciendi habere; cum tamen non habeat: absolutio non potest per surreptionem obrepta non subsistit, vt expressè colligitur ex cap. ex parte de officio ordinarij. Et cap. officij de sententia excommunicat. & tradit Couarru. alma. 1. p. §. 11. n. 4. Henric. lib. 13. cap. 30. num. 4. Sayrus lib. 2. thesauri. cap. 21. num. 17. Quippe non censetur iudex voluntatem absolvendi habere esse in voluntas irrationabilis, & contra iuris ordinem. Si tamen constaret (quod præsumi non debet) ipsum iudicem alius potestate absolvendi gaudentem velle non obstante fraude absolvere, tenebit absolui. Vti docuit Nauarr. cap. 27. num. 38. Vgolin. tab. 1. cap. 19. §. 5. num. 4. Sayrus lib. 2. cap. 11. n. 4. Auila 2. p. cap. 7. disp. 3. dub. 4.

9. Ex parte absolvendi regulariter requiritur absoluentis petitio non ita necessariò, vt alias impensa non habeat effectum, sed vt conuenienter concedatur. Nam cum censura impolit sit ad delinquentis correctionem, expedit postulatione iudicis demonstrare se correctum esse. Argum. cap. per unum de sententia excommunicat. & thesauri. cap. 21. n. 6. Ideoque potest inuito concedi. Cum enim censura sit pena nihil obstat quominus sine voluntate patientis auferatur; communitur tamen nunquam auferitur; quia id non expedit. Ad id aliquo casu iudicaretur bono communi expedire ei qui per censuras non corrigitur, absolutionem impendi; præstiti potest, vt licet tradit Suar. disput. 7. sect. 7. Sayrus supra.

10. Non autem est opus (vt contendit Vgolin. tab. 1. de censur. cap. 1. §. 1. num. 5.) absolvendum præseem esse iudici absoluenti. Nam sicut absens excommunicari per litteras potest, sic & absolui: vti colligitur ex cap. de manifestis. 2. q. 1. & cap. quanto. 2. q. 5. & cap. quisquis. 2. q. 9. Et tradit ibi Glossa Siluest. absolutio. 3. num. 9. Nauarr. cap. 26. num. 14. Henric. lib. 3. de excommunicat. cap. 29. num. 1. Sayrus lib. 2. de excommunicat. cap. 1. num. 12. Debet autem causa vrgens adesse, vt licite fiat. Frequenter enim expedit tum ad reuerentiam censuratum, tum ad maiorem humilitatem, & cautionem ipsius censurati, ne aliter quam in præsentia absolutione concedatur. Ideo dicendum est de absolutione concessa medio procuratore regulariter non expedire: causa tamen vrgente concedi posse, vt tradunt Siluest. Sayr. Suar. Nauarr. & Henric. supra. Hoc autem procurator speciale mandatum habere debet petendo absolutionem, vt sic constet censuratum à contumacia recessisse, vt licet docuit Glossa in cap. qui ad agendum. verbo vel pacisci de transactio. lib. 6. Speculator tit. de procuratorib. §. siem apponitur. vers. 6. Vgolin. tab. 1. cap. 9. §. 1. n. 3. Qui & iurare debet de præsentia ea omnia quæ absolvendus præstaret, si præsens adesset, necesse si ad iuradium, vel cauendum speciale mandatum non habere.

nam eo ipso quo habet mandatum ad impetrandam absolutio-

§. IV.

Quibus competat potestas absoluendi & censuris ab homine latis.

- 1. A censuris ab homine specialiter latis absolvere potest qui tulit.
2. Verum est, nisi domicilium reus mutauerit.
3. Item etiam appellacionem interposuerit.
4. Excipiuntur plures casus, in quibus auctori censura non permittitur absolui.
5. Absoluit a censuris specialiter latis successor ferentis in manere, & dignitate.
6. Item superior ferentis censuras, si pleno iure superior sit.
7. Explicatur doctrina tradita.
8. Item absolvere potest delegatus cum causa cognitione a censura lata a delegante.
9. Probat nullum alium prater supradictos absolutionem concedere posse.
10. Omnes illi possunt absolvere a censura generaliter ab homine lata, qui possent ab ea absolvere, si a iure lata esset.

Regula generalis est. A censuris ab homine specialiter latis absolvere potest qui tulit, nisi ei fuerit interdictum. Item eius successor, superior, vel delegatus, & nullus alius. Et in omni censura auctorem posse absolutionem prestare colligitur ex cap. verum de poenitent. dist. 1. & cap. pastoralis §. prater de officio ordinarij: nam cum haec potestas factorem animarum respiciat non tam ad ligandum, quam ad solvendum censenda est concessa; idcirco potestatem ligandi habens, & solvendi potestatem habere debet. Fautque regula iuris 1. & leg. nihil tam naturale ff. de regul. iur. Res per quasque causas nascitur, per easdem dissolvitur. Atque ita tradit S. Thom. 3. 2. in additionib. q. 2. 4. art. 1. Bonavent. in 4. d. 18. in 2. q. 1. dist. 1. 6. Durand. lib. 1. q. 4. num. 8. Paludan. q. 5. art. 2. dist. 1. 6. Sotus. d. 2. q. 2. art. 3. concl. 2. Henric. lib. 1. cap. 17. num. 1. Suarez. dist. 1. p. 7. sect. 2. Coninch. dist. 1. q. 4. dub. 16. num. 1. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 1. cap. 7. n. 2. Ex canonibus Hostiens. in sum. lib. 5. tit. de sententia excomm. n. 12. Panorm. in prudentiam, §. finali, & ibi Felin. n. 19. de officio delegati. Nauarr. cap. 27. n. 4. Couarru. cap. alma. 1. p. §. 1. n. 2. & alij quos refert, & sequitur Sayrus lib. 2. thesaur. cap. 20. Quod verum habet, tamen si reus domicilium mutet, adhuc ab eo, qui tulit sententiam, absolvendus est, argum. cap. proposuisti. Et ibi Glossa, verbo citatus de foro competent. Nam mutacione domicilij subterfugere non potest auctoris censuram iurisdictionem; sicuti tradit Vgolin. tab. 1. de censuris cap. 4. n. 7. Angel. verbo absolutio. 1. num. 7. Sayrus. lib. 2. thesauri casuum, cap. 20. num. 4. Suarez. dist. 1. p. 7. sect. 2. num. 13. Item etiam appellacionem interposuerit adhuc absolui potest a ferente censuram: quia per appellacionem interpositam non priuatur iurisdictione quoad ea, quae appellacioni non obstant; at absolutio a censura potius inuatur appellacionem, cum sit illi, quod per appellacionem intenditur, colligiturque aperte ex cap. 6. de iudice de appellacionib. in 6. Et tradit Panorm. in cap. quastionis. n. 7. Prapostus ibi num. 8. Imaola num. 5. de appellat. Suarez. dist. 1. p. 7. sect. 2. num. 32. Sayrus dicto cap. 20. num. 3. Est tamen notandum discrimen inter iudicem ordinarium, & delegatum. Nam iudex ordinarius interposita appellacione, & admittit potest absolutionem impendere appellanti, quia non desinit esse iudex delegatus ante admittam appellacionem impendere absolutionem potest, quia adhuc est iudex in iis quae appellacioni non obstant. Secus vero appellacione admittit; quia eo ipso a iurisdictione priuatur. Argum. cap. cum appellacionibus, de appellacionib. lib. 6. sicuti notauit Panorm. in dicto cap. quastion. num. 7. Sayrus lib. 2. thesauri casuum, cap. 20. num. 3. Dixi posse auctorem censuram ab ea absolvere, nisi fuerit specialiter interdictum. Sunt enim plures casus, in quibus auctori censuram non permittitur absolui. Primus habetur in cap. graue de praebendu, vbi ad Concilio suspenduntur ij, qui post leuandam monitionem non correcti Ecclesiastica beneficia indiget conuoluerunt; a qua suspensione nullus alius prater Pontificem, vel vnum ex quatuor praecipuis Patriarchis absolueri potest, sicuti notauit ibi Panorm. & Siluest. verbo absolutio. 1. num. 3. Secundo habetur lib. 2. cap. 20. n. 8. Secundus colligitur ex e. quatuor de officio delegati, vbi excommunicatum a delegato Sedis Apostolicae; eo quod suae sententiae definitiue parere recusat, absolueri nequit post annum ab incurta excommunicatione. Secus ante annum clausum, vel ante definitiuam sententiam: sicuti notatur Glossa, Innocent. & Panorm. ibi. Angel. verbo Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars V. l.

absolutio. 2. num. 1. Nauarr. cap. 27. n. 40. Sayrus lib. 2. cap. 20. num. 9. Coninch. dist. 1. q. 4. dub. 16. n. 256. Paul. Laym. lib. 1. sum. tract. 5. part. 1. cap. 7. num. 2. Suarez. dist. 1. p. 7. sect. 2. num. 7. Tertius continetur in cap. tua nos de sententia excommunicat. vbi cauetur incendiarium excommunicatum ab ordinario, & vt talem denunciatum remittendum esse Sedi Apostolicae pro absolutione obtinenda, sicuti notatur ibi Glossa. Siluest. verbo absolutio. 1. num. 3. Sayrus d. cap. 20. n. 10. Coninch. dicto dub. 16. num. 256. Paul. Layman. cap. 7. num. 2. Quattuor colligitur ex e. si celebrat de clerico excomm. ministr. & cap. duobus de sententia excomm. c. 3. de supplenda negligent. pralae. Quoties excommunicans in excommunicationem denunciatam incidit, vel ob delictum depositus, vel ob aliam causam iurisdictione priuatus est, nequit a se excommunicatos absolueri; quia absolutio est actus iurisdictionis, vt tradit in praesenti Angel. dicto verbo Absolutio in princ. Siluest. n. 3. Coninch. n. 256. Sayr. n. 11. Quintus sumitur ex cap. ex frequentibus de institutionib. & ibi Gloss. & Ioann. Andr. verbo confirmantes. & Panorm. n. 12. Nauarr. cap. 27. n. 40. Angel. verbo absolutio. num. 4. Siluest. eodem. 3. n. 3. Sayrus n. 12. Coninch. & Layman. supra. Si Pontifex ex certa scientia sententiam censuram ab ordinario latam confirmet; eo ipso absolutionem sibi referuat: quia ea confirmatione ordinarij sententiam suam esse facit; argum. cap. de confirmat. vtili, vel inutili. & cap. Apostolica, de praebendis lib. 6. Sextus potest tolligi ex cap. vbi §. finali de officio delegati cui est commissa potestas excommunicandi, vel suspendendi rebelles absque causa cognitione nequit a se censuratos absolueri; quia solum illi nudum ministerium est delegatum, censuramque executioni commissa, sicuti notatur Angel. absolutio. 2. n. 1. Siluest. eodem. n. 3. Nauarr. cap. 27. num. 44. Henric. lib. 1. 3. cap. 28. n. 6. Vgolin. de censuris. tab. 1. cap. 4. n. 13. Sayr. d. cap. 20. n. 13. Coninch. n. 256. fine.

Secundo absoluit a censuris specialiter latis successor ferentis in munere, & dignitate, vti deciditur cap. si Episcopus. 1. x. q. 3. censetur namque eadem persona cum praedecessore. Argum. cap. 1. de solutionib. Quod procedit etiam in successore iudicis delegati, vt sumitur ex cap. pastoralis §. prater de officio ordinarij. Et notauit Sayrus lib. 2. de excommunicat. cap. 20. n. 19. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 1. cap. 7. §. de successor. Item procedit etiam si successor ad tempus; quia ex iure communi eadem praedecessoris potestate potitur. Vnde capitulum sede vacante medio vicario a se electo absolueri poterit excommunicatos ab Episcopo. Cap. 3. de supplenda neglig. pralae lib. 6. Et cap. unico de maiorit. & obedien. Trident. sess. 24. cap. 16. de reformat. & tradit omnes.

Tertio absolueri potest superior ferentis censuras, si pleno iure superior sit, sicuti Pontifex est superior ordinariorum, & Generalis est superior Prouincialium, & Prouincialis rectorum, & Episcopus sui Vicarij, & Delegatus sui delegati. Quippe iure proprio vniuntur, idcirco nullam inferiori irogant iniuriam. Quod intelligendum est, nisi ex consuetudine contrarium habeatur, sicuti in regularibus Episcopo subiectis contingit, qui si excommunicati, vel suspensi fuerint a suo praetato regulari ex causa religiosam disciplinam spectant nequeunt ab Episcopo absolui, nisi media appellacione interposita; quia prima instantia regulari Praetato competit iuxta Glossam in cap. quanto. vers. si pralati de officio ordinarij. Panorm. in cap. reprehensibilis de appellacionib. n. 21. Idem est in aliquibus Archiepiscopis potentibus ferre censuras, qui licet subdantur Episcopo, vt colligitur ex cap. 1. de officio ordinarij: at saepe ex consuetudine, vel privilegio concessum illis est, ne eorum censuras Episcopus relaxet, neque ab eorum sententia appellari possit ad Episcopum, sed ad Archiepiscopum, vel Pontificem: quo casu nequit Episcopus se intromittere. Argum. cap. dilecto de officio Archiepiscopi. Et notauit Paludan. in d. 4. 18. quast. 5. art. 2. Sayrus alios referens, d. cap. 20. num. 16. Nunquam tamen superior absolueri debet ab inferiori censuratos esse valide possit: quin prius satisfactionem plenam exigit, & inferiorem prelatum moneat, ne eius autoritas contemni videatur, vt docuit Glossa in cap. cum Ecclesiarum, verbo non relaxes, & ibi Innocent. & Panorm. de officio ordinarij. Idem Panorm. cap. officium prope finem, & cap. dilecto num. 7. de officio Archiepiscopi. Couarru. cap. alma mater §. 12. num. 3. Vgolin. tab. 1. de censuris cap. 4. §. 1. num. 7. Sayr. lib. 2. de excommunicat. c. 20. num. 16. Paul. Laym. dicto cap. 7. vers. deinde.

Dixi superior pleno iure, vt denotarem esse plures superiores non absoluit, sed certis in casibus: vt est Archiepiscopus comparatione suffraganeorum. Non enim pro libito absolueri a censuris inferiorum potest, sed solum tempore visitacionis. Cap. cum ex officio de praescriptionib. vel causa ad ipsum per appellacionem deuoluta, & tunc vocatis partibus, & cognicione causa praemissa; aliis non tenet absolutio, vt colligitur ex e. Romana. Et cap. venerabilibus, de sententia excomm. lib. 6. Quod si compererit censuram nullam esse, id nulla facta mora declaret; si autem inique latam esse, absoluat statim, si dubitet; cautione praestata absoluat. At si constitit censuram iustam fuisse, etiam ab ea possit absolueri, expedit tamen appellatam auctori censuram remittere, nisi sit periculum in mora.